

1. Балабанова Л. В. Управління персоналом: підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. К. : Центр учбової літератури, 2011. 468 с.
2. Воронкова В. Г. Управління людськими ресурсами: філософські засади: навч. посібник. К. : Професіонал, 2016. 576 с.
3. Карамушка Л. М. Психологія управління: навч. посібник. К. : Міленіум, 2009. 344 с.
4. Киричук О. В. Особливості внутрішнього світу особистості керівника / О. В. Киричук, Н. В. Яскевич. Психологія праці та управління: збірник наукових праць 5 Всеукраїнської науково-практичної конференції. Ч. 2. К. : ІПК ДСЗУ, 2008. 312 с. (с. 44–55).
5. Колосович О.С. Психологічні особливості готовності сучасних керівників до ефективної управлінської діяльності. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: збірник наукових праць / головний редактор З.Я. Ковальчук. Львів: ЛьвДУВС, 2016. Вип. 1. С. 105.
6. Marston W. M. Emotions of Normal People. London: K. Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd, 1928.

*Науковий керівник – Олійник Т. Г.,
канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств
Миколаївський національний аграрний університет*

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В ПІСЛЯКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

Курепін В.М.
канд.екон.наук, доцент, доцент
Миколаївський національний аграрний університет

Інтеграційні процеси в економіці, що функціонує в умовах жорсткої конкуренції та характеризується низькою ефективністю в кризовий та посткризовий періоди, зумовлюють потребу у формуванні та розвитку системи

стратегічного планування, здатної забезпечити належний рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Управління конкурентними перевагами на рівні суб'єктів господарювання передбачає врахування динамічних змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі.

Досягнення високого рівня конкурентоспроможності підприємства зумовлюється не лише його внутрішнім потенціалом, сприятливими умовами реалізації стратегічних напрямів розвитку та ефективним використанням ресурсного забезпечення, а й запровадженням дієвих концепцій управління конкурентними перевагами. Такий підхід передбачає комплексне охоплення як питань забезпечення якості продукції, раціонального використання ресурсів, аналізу інфраструктури та дослідження внутрішніх та зовнішніх ринків. Крім того, основою успіху в бізнесі є створення сталої конкурентної переваги [1], яка визначається здатністю організації запропонувати товар чи послугу, що перевершують товар чи послугу конкурентів.

Управлінська практика свідчить, що більшість керівників прагнуть одночасно досягти двох ключових результатів - максимізації прибутку та зміцнення позицій підприємства на ринку. Проте ці цілі не є взаємодоповнюваними, оскільки реалізація однієї з них не гарантує автоматичного наближення до іншої. У кризових умовах, коли фінансові труднощі набувають особливої гостроти пріоритетна увага надається виконанню фінансових цілей [2].

Експерти відзначають, що керівники часто зазнають тиску, який змушує їх надавати перевагу короткостроковим цілям, навіть ціною відмови від певних стратегічних кроків. Така тенденція особливо виражена у випадках, коли підприємство перебуває у фінансово складному становищі [3], коли вилучення ресурсів на реалізацію стратегічно вигідних рішень може негативно вплинути на його ринкову позицію та конкурентоспроможність.

Для керівництва підприємств принципово важливим завданням стає досягнення оптимального балансу між стратегічними орієнтирами та короткостроковими фінансовими цілями в межах реалізації системи управління

конкурентоспроможністю. Сам процес такого управління постає як поєднання заздалегідь спланованих дій, що відображають проактивну стратегію розвитку, та гнучких адаптивних реакції на ситуацію.

У сучасних умовах побудова системи управління конкурентоспроможністю підприємства повинна відповідати ключовим вимогам, серед яких визначальними є орієнтація виробництва на ринковий попит, забезпечення задоволення потреб споживачів [4] та врахування специфічних запитів цільових груп. Така система є інструментом реалізації стратегічних і тактичних цілей організації та поєднує в собі сукупність принципів, методів, засобів управління, а також адміністративно-правових та економічних механізмів, стимулів та організаційних структур. Механізм управління посідає ключову позицію в системі управління, оскільки саме він забезпечує її практичне функціонування.

Для суб'єктів господарювання ключовим завданням у процесі формування ефективної системи управління конкурентоспроможністю є трансформація традиційних обліково-реєструючих систем, що орієнтовані переважно на оперативний аналіз, на комплексний механізм прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Така система має бути спрямована на стратегічний розвиток підприємства [5] та базуватися на інтеграції трьох важливих взаємодоповнюючих складових: стратегічного, тактичного та оперативного рівнів управління.

Отже, за умов підвищеної нестабільності зовнішньої середовища в післякризовий період стратегічне планування конкурентоспроможності постає як ключовий інструмент прогнозування потенційних викликів та можливостей розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Іваненко В. С. Жінки-підприємниці під час війни: досягнення та виклики // Підприємництво під час війни в Україні: виклики та можливості : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки (м. Івано-

Франківськ, 20 листопада 2023 р.). Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2023. С. 12-14. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16141>.

2. Сухорукова А. Л. Стратегічні орієнтири державного регулювання процесу забезпечення продовольчої безпеки в умовах трансформації національної економіки. Продовольча безпека України в умовах післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум : доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 28-30 травня 2025 р.) / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2025. С. 244-246. DOI: <https://doi.org/10.31521/978-617-7149-86-5-80>.

3. Курепін В. М. Іваненко В. С. Взаємодія місцевих органів влади та засобів масової інформації як фактор реалізації інформаційної політики при надзвичайних ситуаціях. Modern Economics. 2025. № 49(2025). С. 124-132. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-17).

4. Курепін В.М., Сухорукова А. Л. Особливості трудових відносин у сільському господарстві: теоретико-практичний аналіз. Modern Economics. 2025. № 51(2025). С. 130-136. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V51\(2025\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V51(2025)-16).

5. Іваненко В. О. Моніторинг небезпечних факторів виробничого середовища. Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України : матеріали XI Всеукраїнської заочної наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квітня 2025 р. Київ : УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. С. 66-67. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21289>.